

Bakgrunn for vedtak

Esperåa kraftverk

Notodden kommune i Telemark fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Tinfos AS
Referanse	201001112-44
Dato	17.02.2015
Notatnummer	KSK-notat 28/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Kaja Henny Engebrigtsen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Tinfos AS i samarbeid med lokale grunneiere søker om konsesjon til å utnytte et fall på 155 meter fra inntaket på kote 520 ned til kraftstasjonen på kote 365 i Esperåa. Vannveien er planlagt som en 2100 meter lang nedgravd rørgate som skal gå på vestsiden av elva mellom elva og eksisterende vei til Blefjell. Middelvannføringen i vassdraget er beregnet til 443 l/s og kraftverket er prosjektert med en maksimal slukeevne på 885 l/s og en installert effekt på 1,2 MW. Dette vil gi en produksjon på ca. 3,2 GWh/år.

Kommunen er positive til tiltaket etter tilpasning etter vedtatt reguleringsplan, men påpeker at Helleberget vannverk ikke må bli skadelidende av utbyggingen. **Fylkesmannen i Telemark** mener at det bør utføres vannfaglige undersøkelser i vassdraget før minstevannføring fastsettes. **Telemark fylkeskommune** påpeker at veien langs Esperåa er en viktig innfallsport til Blefjell, og at det ligger flere hytter i nærheten av tiltaksområdet. **Notodden Turlag** har ingen spesielle interesser i området, men bemerker i likhet med fylkeskommunen at området har stor betydning som utgangspunkt for fjellturisme i retning Blefjell. **FNF-Telemark** uttaler at den samfunnsmessige nytten ved utbygging er lav sammenliknet med verdien elva har for landskap og friluftsliv. **Jon Olav Bruvatne** uttaler seg på vegne av abonnenter til Helleberg vannverk og har Esperåa som drikkevannskilde. Han er ikke negativ til en kraftverksutbygging, men ber NVE ta nødvendige grep for å sikre drikkevannet for de berørte husstandene.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 3,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mindre enn vanlig for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-2014) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Esperåa kraftverk vil være et bidrag til fornybar kraftproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap og biologisk mangfold i og rundt elvestrenger er vektlagt. Arrondering av rørgatetraseen og slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil etter NVEs syn redusere ulempene ved utbyggingen i tilstrekkelig grad slik at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable. Søker vil også være ansvarlig for opprettholdelse av drikkevannstilgangen i anleggs- og driftsfasen ved en eventuell utbygging.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Tinfos AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Esperåa kraftverk . Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	6
NVEs vurdering	9
NVEs konklusjon	12
Forholdet til annet lovverk	14
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	15

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Tinfos AS, datert 15.01.2013:

«Esperåa kraftverk ønsker å utnytte vannfallet i Esperåa, vassdragnr: 016.F3C, Notodden kommune i Telemark fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

- I. Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse ti:*
 - Å bygge Esperåa kraftverk i samsvar med fremlagte planer og en installert effekt på 1,2 MW.*
- II. Etter energiloven om tillatelse til:*
 - Bygging og drift av Esperåa kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.»*

Esperåa kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	23,3
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	14,2
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	19,0
Middelvannføring	l/s	443
Alminnelig lavvannføring	l/s	35
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	24
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	48

KRAFTVERK

Inntak	moh.	520
Avløp	moh.	365
Lengde på berørt elvestrekning	m	2300
Brutto fallhøyde	m	155
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,365
Slukeevne, maks	l/s	885
Minste driftsvannføring	l/s	44
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	35
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	35
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²	
Tilløpsrør/tunnel, lengde	m	2100
Installert effekt, maks	MW	1,2
Brukstid	timer	2760

MAGASIN

Magasinivolum	mill. m ³	
HRV	moh.	
LRV	moh.	

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	1,5
----------------------------------	-----	-----

Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,7
Produksjon, årlig middel	GWh	3,2

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	20,3
Utbyggingspris	kr/kWh	6,34

Esperåa kraftverk, elektriske anlegg

GENERATOR

Ytelse	MVA	1,3
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	1,5
Omsetning	kV/kV	11/0,69 eller 22/0,69

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	700
Nominell spenning	kV	24
		Jordkabel

Om søker

Søker er et selskap under stiftelse med navn Esperåa Kraft AS. Selskapet er 50 % eiet av Tinfos AS og 50% eiet av grunneierne. Inntil videre vil myndighetskontakt og utbygging ledes av Tinfos AS.

Beskrivelse av området

«Esperåa er et uregulert vassdrag med et nedslagsfelt på 23,3 km² med en midlere vannføring på 0,44 m³/s ved planlagt inntak på kote 520. Nedslagsfeltet består av noe skogkledde dalsider opp mot et høyfjellsplatå som ligger på ca. 1000 meter med høyeste topp på ca. 1300 meter.

Vassdraget renner sørover ned i en sørvendt lside og følger et svakt markert dalføre. En finner fire mindre fossefall og flere mindre kulper langs strekningen. Fra Helleberg går det en bomvei som fører mot Blefjell og Berglia. Vassdraget fra tenkt inntak og nedover domineres av en slak helling med fjell og morenemasse med ung og gammel skog fra veien ned mot Esperåa.»

På vestsiden av elva går den en bilvei opp mot Store Ble til etablerte hyttefelt og utgangspunkt for dagsturister. På kote ca. 425 krysser skogsbilveien elva. I øvre av influensområdet er det et mindre hyttefelt, det er det også ca. 600 meter nedstrøms planlagt kraftstasjon.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket er planlagt plassert på kote ca. 520 i et område med fast fjell i elva. Terrenget rundt den foreslåtte inntaksplasseringen er preget av tett gran og furuskog. Det er planlagt å bygge en inntaksdam med en høyde på ca. 3 meter og en lengde på ca. 10 meter. Vannspeilet bak inntaksdammen vil dekke et areal på ca. 100 m² og har et estimert oppdemt volum på ca. 150 m³.

Vannvei

Vannveien fra inntak til kraftstasjon er om lag 2100 meter lang. Rørtraseen er planlagt på vestsiden av elva og skal gå mellom elva og den eksisterende grusveien til Blefjell i øvre del av traseen. Rørgata er lagt slik at den unngår et planlagt hyttefelt i øvre del av influensområdet. Rørgata må krysse veien for å unngå infiltrasjonsområdet. I nedre del av vannveien vil rørtrassen legges i forbindelse med veien frem til kraftstasjonsområde. Rørgata er planlagt nedgravd på hele strekningen fra inntak til kraftstasjon.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 365, ca. 20-30 meter fra eksisterende vei. Kraftstasjonen er planlagt med et peltonaggregat med en installert effekt på 1,2 MW. Turbinen vil ha en maksimal slukeevne på 885 l/s og en minste driftsvannføring på 44 l/s. Transformatoren får en ytelse på 1,5 MVA og omsetning på 0,69/11kV eller 0,69/22 kV.

Nettilknytning

Kraftverket planlegges tilknyttet eksisterende nett via en 700 meter lang jordkabel. Kabelen planlegges lagt langs eksisterende vei fra kraftstasjonen og til tilknytningspunktet. Notodden Energi AS er områdekonsesjonær, og det er ifølge deres uttalelser kapasitet i distribusjonsnettet til å ta imot kraft fra Esperåa kraftverk.

Veier

Det går flere bilveier og traktorslep opp på vestsiden av elva i prosjektområdet. Fra riksvei 37 ved Helleberg går det en grusvei på vestsiden av elva og videre til Blefjell. Denne veien planlegges brukt i en eventuell anleggsperiode. Adkomst til kraftstasjonen og inntaksområdet er i samråd med kommunen tenkt å gå via planlagt vei til et område som er regulert til hyttefelt i vedtatt reguleringsplan. I de siste ca. 210 meterne fra eksisterende vei og frem til inntaksområdet skal det etableres en grusvei i veiklasse 3. Adkomst til kraftstasjonen skjer via eksisterende grusvei som må forlenges med ca. 35 meter.

Massetak og deponi

Eventuelle overskuddsmasser i forbindelse med etablering av rørtraseen vil bli fordelt utover rørtraseen og tilpasset terrenget. Det er også aktuelt å bruke sandtakene i området for deponi ved behov.

Forholdet til offentlige planer

Prosjektet er planlagt i et LNF område. Dersom det gis konsesjon må det søkes dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for å bygge kraftverk.

Andre planer

Helleberg vannverk har et vanninntak ca. 400 meter nedstrøms planlagt kraftstasjon og forsyner Helleberggrenda med vann til 11 husstander.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området i september 2013 sammen med representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen og abonnenter på vannverket. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Kommunestyret i Notodden kommune fattet følgende vedtak 23.5.2013:

«3. Ang Esperåa

- a) Kommunen motsetter seg at tiltaket blir utført som planlagt, men kan anbefale at utbygger enten pålegges å fremme reguleringsplan for forslaget, eller at adkomstvei og ledningstrase legges utenom regulerte hyggetomter, friluftsområde og infiltrasjonsområde.*
 - b) Helleberg vannverk må ikke bli skadelidende av utbyggingen.*
- Pkt 3 a) er en formell innsigelse til konsesjonssøknaden ang, Esperåa.»*

Fylkesmannen i Telemark kom med følgende uttalelse i brev av 24.5.2013

«Vassdraget er en viktig del av landskapsbilde, særlig for brukere av hytteområdene. Elva er vurdert til å ha moderat tilstand. Spredt bebyggelse og forsuring er årsak til tilstandsklassen. Esperåa må undersøkes nærmere og kunnskapsgrunnlaget må styrkes. Vi vil be om at vannfaglige undersøkelser gjennomføres før vedtak fattes.»

Telemark fylkeskommune kom med følgende uttalelse i brev av 10.5.2013

(...) Esperåa kraftverk på Notodden berører et vassdragsavsnitt som er uberørt av kraftverksutbygging. Vegen langs Esperåa er en av innfallsportene til Bleffjell og langs vassdraget ligger mange hytter. Friluftslivsinteressene er store.

Jon Olav Bruvatne har kommet med følgende uttalelse på vegne av abonnementer til Helleberg vannverk i brev av 25.4.2013:

«Undertegnede er tilsluttet Helleberg vannverk og har Esperåa som drikkevannskilde. Høringsparten er ikke negativ til en kraftverksutbygging i Esperåa, men ber NVE ta nødvendige grep for å sikre drikkevannskilden for de 11 berørte husstandene.»

Notodden Turlag har kommet med følgende uttalelse i brev av 9.5.2013:

(...) «Ved Esperåa har vi ingen interesser. Her må likevel bemerkes at området har stor betydning som utgangspunkt for fjellturisme i retning Bleffell. Over kote 705 er naturen svært sårbar og mye brukt av fotturister. Esperåa krysser RV 37, Bolkesjøveien, ved Helleberggrenda. Nedenfor denne mot Follsjø vil en finne gamle rester etter de første turistene som oppdaget Norge tidlig på 1800-tallet. Den gamle rideveien mellom Uppigard Bolkesjø og Gransherad/Tinnoset i retning mot Gaustatoppen og Rjukanfossen vil kunne bli forringet av endret vannføring. Område hvor Esperåa renner ut i Follsjø er også utsatt for gjengroing ved mindre vannføring.»

Forum for Natur og Friluftsliv – Telemark har uttalt i brev av 13.5.2013 at den samfunnsmessige nytten ved utbygging er lav sammenliknet med verdien elva har for landskap og friluftslivsinteresser.

Mattilsynet har uttalt følgende i brev av 15.5.2013:

(...) «Fordi vannforsyningen ikke er godkjenningsspliktig har ikke Mattilsynet hatt tilsyn med dette vannverket, og vår uttalelse blir derfor på generelt grunnlag. Iflg Drikkevannsforskriften § 4 er det forbudt å forurensa vannforsyningssystem dersom dette kan medføre fare for forurensing av drikkevannet. Ut fra de opplysningene som foreligger, tyder det på at utbyggingen kan påvirke kilden, og medføre fare for forurensing og forringelse av vannforsyningen og da spesielt i anleggsperioden. Vi mener derfor at utbygger må foreta en risikoanalyse av arbeidet og hvordan det vil påvirke vannverket, og hvilke tiltak som er nødvendige for å hindre forurensing og unngå endringer i kapasitet.»

Søkers kommentar til høringsuttalelsene:

Notodden kommune

«Utbygger vil i denne sammenheng påpeke at gjeldende reguleringsplan ble vedtatt etter at konsesjonssøknaden ble sendt. Det har vært samtaler med administrasjonen i Notodden kommune om en planendring, der utbygger uten problemer kan legge vannvegen og tilførselstrase utenom området regulert til hyttefelt. Utbygger vil derfor i nær fremtid oversende et endringsforslag til NVE der vannvegen flyttes øst/syd/øst for hyttefeltet. På bakgrunn av møtene med administrasjonen i Notodden kommune anser vi at det er full enighet om de endringer som foreslås. For driftsfasen anser ikke utbygger at kraftverket vil være til noen ulempe for Helleberg vannverk. Dette fordi kraftverket planlegges etablert ca. 400 m overfor vannverket, og vil levere vannet tilbake i vassdraget før vannverkets inntak. Det anses at spesiell påpasselighet knyttes til sedimenthåndtering vil være nødvendig i anleggsfasen.»

Fylkesmannen i Telemark

Se søkers kommentar til kommunen

Telemark fylkeskommune

«Telemark fylkeskommune påpeker at Esperåa Kraftverk omfatter et vassdragsavsnitt som hittil er uberørt av kraftutbygging, og at vegen langs Esperåa er viktig for allmennhetens friluftsinnteresser og adgang til Blefjell med tilhørende store friluftsinnteresser. Utbygger vil bemerke at selv om vegen langs Esperåa er viktig for allmennhetens friluftsinnteresser og adgangen til Blefjell, så vises ikke den berørte delen av vassdraget fra veien.»

Forum for Natur og Friluftsliv

«Etter utbyggers syn, vil den planlagte utbyggingen i all hovedsak berøre områder som allerede er påvirket av menneskelig aktivitet i form av veger og hytteområder.»

Notodden Turlag

«Notodden Turlag har pr. dags dato ingen løyper, stier eller andre interesser i det aktuelle området.»

John Olav Bruvatne

«Utbygger vil i denne sammenheng vise til Notodden kommunes høringsbrev, og de tiltak utbygger planlegger for å sikre at vannverket ikke blir skadelidende. Videre vil et oppdatert kart som viser inntaksbrønnen til vannverket, bli oversendt NVE som oppdatering til konsesjonssøknaden.»

Mattilsynet

«Mattilsynet er i likhet med Notodden kommune og John Olav Bruvatne opptatt av vannforsyningen som besørges av Helleberg vannverk. Utbygger vil i denne sammenheng vise til Notoddens kommunes høringsbrev, og de tiltak som utbygger planlegger for å sikre at vannverket ikke blir skadelidende.»

Tilleggsopplysninger

Det kom frem i høringsrunden at Notodden kommune har vedtatt en reguleringsplan som er i konflikt med opprinnelig omsøkt rørgatetrasé. Dette fremkommer også av kommunens innsigelse til søknaden. I søkers kommentarer til høringsuttalelsen blir det opplyst om at rørgatetraseen kan flyttes utenom området regulert til hyttefelt og at det er enighet mellom administrasjonen i Notodden kommune og søker om en slik løsning. I brev av 21.10.2013 mottar NVE en endringsmelding der prosjektet er tilpasset den gjeldende reguleringsplanen.

Søknaden ble sendt på en begrenset høring til de som hadde uttalt seg i saken og NVE mottok følgende høringsuttalelser til planendringen:

Kommunen, ved teknisk utvalg fattet følgende vedtak av 4.12.2013:

- a) *«Kommunen anbefaler at det blir gitt konsesjon til Esperåa kraftverk i tråd med de framlagt plan.»*

- b) *Det tas likevel forbehold om å komme tilbake til spørsmål omkring adkomstveg og parkering til inntaksområdet i den kommende saken etter plan- og bygningsloven.*
- c) *Helleberg vannverk må ikke bli skadelidende av utbyggingen.»*

Fylkesmannen i Telemark har i epost av 5.12.2013 uttalt følgende:

«Vi har vurdert endringene. Fylkesmannen har ikke ytterligere kommentarer enn det som tidligere er fremkommet vedrørende Esperåa kraftverk. Vi regner med at kommunens innvendinger ivaretas i denne saken.»

Telemark Fylkeskommune har i brev av 5.12.2013 gjort oppmerksom på meldeplikten etter kulturminneloven § 8 annet ledd. De viser for øvrig til sin uttale datert 10.5.2013.

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 23,3 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til ca. 0,44 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 2,0 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren og midt på sommeren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 24 og 48 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 35 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 0,885 m³/s og minste driftsvannføring 0,044 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 35 l/s hele året. Ifølge NVEs beregninger vil dette medføre at ca. 60 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende 200 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 35 l/s, vil dette gi en restvannføring på ca. 40 % rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. Flommer oppstår som regel i forbindelse med snøsmelting tidlig på våren og ved store nedbørmengder om høsten. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 60 dager i et middels vått år. I 97 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 85 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Naturtyper

Området rundt Esperåa er preget av hogstfelt og en blanding av ung og gammel skog. Bærlyng-, blåbærskog og Røsslyng-blokkbærfuruskog er dominerende vegetasjonstyper innenfor influensområdet. Ved planlagt inntak dominerer ungskog på bærlyngmark. Furu er dominerende treslag med innslag av gran, bjørk, osp og rogn. Det er ikke registrert lokaliteter med naturtypekvaliteter i henhold til miljødirektoratets naturtypekartlegging innenfor influensområdet. Flora og vegetasjon i influensområdet har en karakteristisk sammensetning for regionen. Lav- og mosefloraen synes også triviell. Sørlig eksposisjon, mangel på bekkekløfter og permanente fossesprøytoner gir ifølge biologisk mangfoldrapporten lavt potensial for funn av sjeldne fuktighetskrevenne moser- og lav. Vassdraget er fra tidligere påvirket av sur nedbør, noe som har redusert potensiale for funn av sjeldne arter tilknyttet vannstrengen.

NVE påpeker at fraføring av vann på utbyggingsstrekningen vil gi negative virkninger på vanntilknyttede organismer i og langs elvestrekningen. Vegetasjonen langs elvestrengen og i rørgatetraseen er imidlertid triviell og det antas at naturmangfoldet som blir berørt ved en eventuell utbygging er godt representert ellers i regionen.

Arter

Markert beiteområde for villrein innenfor Blefjell villreinområde omfatter arealer ca. en km oppstrøms det planlagte inntaket. Influensområdet utgjør deler av leveområdet for elg-, rådyr- og hjort. Det er registrert Hønehauk (VU), Storlom (VU), Fjellvåk (VU) og Fossefall i området rundt Esperåa, men hekking av nevnte arter er ikke kjent innenfor influensområdet.

Det er forekomst av ørret og bever i vassdraget. Flere vandringshinder nedstrøms planlagt kraftstasjon hindrer fisk fra Follsja i å ta seg opp til influensområdet. Redusert vannføring på utbyggingsstrekningen vil ifølge BM- rapporten kunne resultere i tap av gyte- og leveområder for ørret. Flere av kulpene langs den berørte elvestrekningen vil ifølge samme rapport fremdeles kunne fungere som leveområder for fisk selv med redusert vannføring som følge av en eventuell utbygging.

NVE mener at redusert vannføring på utbyggingstrekningen vil kunne forringe livsgrunnlaget til vanntilknyttede arter på utbyggingsstrekningen. Slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året vil imidlertid ivareta hensynet til de biologiske verdiene i elva ved en eventuell konsesjon. Etter NVEs vurdering er det ikke grunnlag for å avslå en utbygging på bakgrunn av de biologiske verdiene i utbyggingsområdet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Esperåa kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 10.1.2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og

for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

En eventuell utbygging av Esperåa vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Esperåa kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Esperåa kraftverk var opprinnelig en del av pakkebehandlingen av åtte småkraftverk i Tinn og Notodden kommuner. De åtte søknadene har blitt behandlet samlet for å kunne gjøre en helhetlig vurdering av virkningene på naturmangfold, landskap, brukerinteresser og samla belastning i området. NVE har gitt konsesjon til Husvollåe og Vesle kraftverk i Tinn kommune, og til Bergåa kraftverk i Notodden kommune. NVE gav avslag til bygging av kraftverk i Kvitåi og Gjerdøla i Tinn kommune, og Haukedalsåa i Notodden kommune. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Influensområdet består i hovedsak av skogsmark som er påvirket av aktiv skogsdrift. Med unntak av nedre del av vassdraget er Esperåa delvis skjult av topografi og skog i nesten hele tiltaksområdet. På vestsiden av elva går det en vei opp til Store Ble til et etablert hyttefelt, og et utgangspunkt for turgåing i området. Området rundt Blefjell blir brukt av turister både sommer og vinter. Fylkesmannen i Telemark påpeker at vassdraget er en viktig del av landskapsbildet, særlig for brukerne av de nærliggende hyttene. Fylkeskommunen uttaler at veien langs Esperåa er en av innfallsportene til Blefjell og at det ligger mange hytter langs vassdraget. Notodden Turlag uttaler at de ikke har noen interesser langt Esperåa, men bemerker at området har stor betydning som utgangspunkt for fjellturisme i retning Blefjell.

Etablering av inntak og nedgravd rørgate vil etterlate sår i terrenget. Inntaksområdet og adkomstvei vil være synlig fra et par hytter som ligger nord-vest for planlagt inntaksplassering. Rørtraseen vil gå mellom elva og veien til Blefjell og vil i noen partier være synlig for de som ferdes på denne. I en eventuell anleggsfase vil veien til hyttefeltene måtte legges om i korte perioder. NVE mener at Esperåa ligger i et område med moderate landskapsmessige kvaliteter, men at området er viktig for lokale hytteeiere og de som ferdes på veien til Blefjell. Derfor er det etter NVEs vurdering viktig å begrense de visuelle virkningene av en eventuell utbygging. Med god arrondering ved tilbakefylling og tilbakelegging av jordsmonnet over rørgaten vil virkningene av landskapsinnngrepene kunne reduseres til et akseptabelt nivå slik at virkningene for landskap ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Minstevannføring vil være et viktig avbøtende tiltak og vil bli vurdert i vilkårene dersom det gis konsesjon til tiltaket.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Helleberg vannverk har et vanninntak i Esperåa 400 meter nedstrøms planlagt kraftstasjon og forsyner Helleberggrenda. Realisering av kraftverksplanene kan føre til noe tilslamming av vassdraget som kan ha innvirkning på vannkvaliteten for vannverket.

NVE påpeker at søker ved en eventuell realisering av kraftverket må ivareta Helleberget som drikkevannskilde og erstatte en eventuell forringelse av drikkevannskilden for de aktuelle husstandene. Dette gjelder både i anleggs- og driftsfasen. Eventuelle erstatningsspørsmål er å se på som privatrettslig forhold

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Esperåa kraftverk vil gi 3,2 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som litt mindre enn normalt for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Esperåa kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 3,2 GWh/år i ny fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mindre enn normalt for småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-14) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Kommunen er positive til tiltaket, men påpeker at Helleberget vannverk ikke må bli skadelidende av utbyggingen. **Fylkesmannen i Telemark** mener at det bør utføres vannfaglige undersøkelser i i vassdraget før minstevannføring fastsettes. **Telemark fylkeskommune** påpeker at vegen langs Esperåa er en viktig innfallsport til Blefjell og at det ligger flere hytter i nærheten av tiltaksområdet. **Notodden Turlag** har ingen spesielle interesser i området, men bemerker i likhet med fylkeskommunen at området har stor betydning som utgangspunkt for fjellturisme i retning Blefjell. **FNF-Telemark** uttaler at den samfunnsmessige nytten ved utbygging er lav sammenliknet med verdien elva har for landskap og friluftsliv. **Jon Olav Bruvatne** uttaler seg på vegne av abonnenter til Helleberg vannverk som har Esperåa som drikkevannskilde. Han er ikke negativ til en kraftverksutbygging, men ber NVE ta nødvendige grep for å sikre drikkevannet for de berørte husstandene.

I vedtaket har NVE lagt vekt på at en utbygging av Esperåa kraftverk vil være et bidrag til fornybar kraftproduksjon med begrensede miljøeffekter gitt avbøtende tiltak. Hensynet til landskap og biologisk mangfold i og rundt elvestrenger er vektlagt. Arrondering av rørgatetraseen og slipp av tilstrekkelig minstevannføring vil etter NVEs syn redusere ulempene ved utbyggingen i tilstrekkelig grad slik at virkningene for allmenne og private interesser er akseptable. Søker vil være forpliktet til å sikre vanntilgangen i anleggs- og driftsfasen ved en eventuell utbygging.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at

kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Tinfos AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til bygging av Esperåa kraftverk . Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til energiloven

Tinfos AS har framlagt planer om installasjon av elektrisk høyspentanlegg som innebærer 700 m jordkabel til eksisterende linjenett.

Virkningene av linjetilknytningen inngår i NVEs helhetsvurdering av planene, og er ikke avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Notodden Energi AS er områdekonsesjonær og skal ifølge søknaden stå for bygging og drift av anlegget. Vi finner det ikke nødvendig med en egen anleggskonsesjon etter energiloven for høyspenttilknytning til 22 kV nett. Nødvendige høyspentanlegg, inkludert transformering, kan bygges i medhold av nettselskapets områdekonsesjon.

NVE har ikke gjort en grundig vurdering av kapasiteten i nettet, og tiltakshaver er selv ansvarlig for at avtale om nettilknytning er på plass før byggestart. NVE vil ikke behandle detaljplaner før tiltakshaver har dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet og at kostnadsfordelingen er avklart. Slik dokumentasjon må foreligge samtidig med innsending av detaljplaner for godkjenning, jmfør konsesjonsvilkårenes post 4.

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Fylkesmannen om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av fornybar energiproduksjon ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av minstevannføring:

Middelvannføring	l/s	443
Alminnelig lavvannføring	l/s	35
5-persentil sommer	l/s	24
5-persentil vinter	l/s	48
Maksimal slukeevne	m ³ /s	885
Maksimal slukeevne i % av middelvannføring	%	200
Minste driftsvannføring	l/s	44

Søker har foreslått en minstevannføring på 35 l/s hele året. Ifølge søkers beregninger vil kraftverket da produsere 3,2 GWh i et middels år. NVE legger til grunn at det er viktig med slipp av tilstrekkelig minstevannføring hele året, slik som søker har foreslått, for å avbøte de negative virkningene for landskap og biologiske verdier tilknyttet vannstrengen.

Fylkesmannen mener at det bør utføres vannfaglige undersøkelser i vassdraget før det fastsettes en minstevannføring. NVE mener at kunnskapsgrunnlaget i denne saken er tilstrekkelig til å sette et minstevannføringskrav.

Ut fra dette fastsetter NVE en minstevannføring på 35 l/s hele året slik som søker har foreslått. Samlet produksjon vil da bli på 3,2 GWh/år. Etter vårt syn er ikke denne reduksjonen avgjørende for økonomien i prosjektet.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av slipp av minstevannføringen skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.

Dersom tilsiget er mindre enn minstevannføringskravet, skal hele tilsiget slippes forbi.

Ved alle steder med pålegg om minstevannføring skal det settes opp skilt med opplysninger om vannslippbestemmelser som er lett synlig for allmennheten. NVE skal godkjenne merking og skiltenes utforming og plassering.

NVE presiserer at start-/stoppkjøring av kraftverket ikke skal forekomme. Kraftverket skal kjøres jevnt. Inntaksbassenget skal ikke benyttes til å oppnå økt driftstid, og det skal kun være små vannstandsvariasjoner knyttet til opp- og nedkjøring av kraftverket. Dette er primært av hensyn til naturens mangfold og mulig erosjonsfare.

Inntaket skal plasseres slik at det ikke under noen omstendighet påvirker innsjøens vannstand.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

NVE vil ikke godkjenne planene før det er dokumentert at det er tilgjengelig kapasitet i nettet og at kostnadsfordelingen er avklart, jamfør våre merknader under avsnittet "Forholdet til energiloven".

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell angir rammene som ligger til grunn for konsesjonen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntaket skal plasseres på omtrent kote 520 i tråd med søknaden. Nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan. Teknisk løsning for dokumentasjon av slipp av minstevannføring skal godkjennes av NVE.
Vannvei	Vannveien består av nedgravd rør på hele strekningen.
Kraftstasjon	Kraftstasjonen skal plasseres i tråd med det som er oppgitt i søknaden. Nøyaktig plassering kan justeres ved detaljplan.
Største slukeevne	Søknaden oppgir 885 l/s.
Minste driftsvannføring	Søknaden oppgir 44 l/s.
Installert effekt	Søknaden oppgir 1,2 MW. Nøyaktig installert effekt kan justeres ved detaljplan.
Antall turbiner/turbintype	Søknaden oppgir en Peltonturbin.
Vei	Veien som planlegges i forbindelse med etablering av rørgata skal være i samsvar med den som er vedtatt i reguleringsplanen for hyttefeltet.

Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer i tabellen ovenfor kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med konsesjon og/eller planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 6: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg 1. Kart over utbyggingsområdet.

